

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 3.0 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
dnevna izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
služ. peči-vrata
maloglasni po 150
in 2 D; večji oglaš
nad 45 mm v. sine
po 10 in 2 D; veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškim delu
vredila po 10 Din
p. Pr. verjem. p.
naročniku
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pismo se ne sprejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 »Lekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ljudska beda

Kamenje bi se moralo omehčati, tako sil-
no je danes ljudsko trpljenje. V mrazu, kakor
ga že ni bilo 150 let, odhajajo ljudje na delo
in z naporom vseh svojih, od mraza in pomanj-
kanja izčrpanih sil skrbe, da ne zastane pro-
met, da ne ostanejo ljudje brez hrane. In
ko se na smrt utrujeni vračajo z dela, jih le
preprosto doma ne čaka dobro zakurjena so-
ba in topla jed, ker v najsilovitejšem mrazu
primanjkuje tudi premoga. Velik del teh ljudi
pa stanuje v barakah in zasilnih stanovanjih,
kjer ima mrzloti povsod odprta vrata in kjer
bi bilo treba kuriti ves dan, da bi bilo vsaj
toliko gorko, da bi bilo mogoče osušiti prepo-
teno in premočeno obleko. Toda kje vzeti de-
nar za premoč, ko pa je tako drag, dohodki
pa tako nizki.

Obupna in srce trgajoča slika je, ki se
odkriva, in vendar hodijo ljudje voljni dan
na dan na delo, ker vedo, da mora biti delo
storjeno, da življenje ne trpi nobenega zastaja.

Ali v tem trpljenju se vedno bolj manjšajo
njih sile in odpornost njih teles pada nepre-
stano. Izčrpani zmrzujejo na poti od dela, iz-
črpani podlegajo boleznim. Takrat pa se šele
prične pravo trpljenje njih rodbin in nezadost-
no prehranjeni otroci umirajo. Skoraj pred
našimi očmi nam umira narod, skoraj pred
našimi očmi se uničuje življenjski sok naroda.

V tej ostri zimi je ljudska beda zavzela
že tak obseg, da je postala splošna narodna
nesreča. Od vseh strani pa prihajajo poročila,
da smo morda šele na začetku še težjih nesreč
in da nas morda še zadene prava katastrofa.
Kmetu propada živina, drevje poka, promet je
zaustavljen, pomanjkanje vode in vsega — a
mraz pritiska še nadalje.

Vrteni smo v nesrečo, iz katere je izhod
le z združenimi močmi. Vsi brez izjeme bi
morali iti takoj na delo, da bi ljudska beda
bila bolj omiljena. Privatna iniciativa se mra-
zbladi in takoj treba ustanoviti odbore, ki bo-
do z močnim nastopom preskrbeli denar, da
ne bodo ljudje od bede umirali. Treba dati
ljudem obutev in obleko, preskrbeti jim topla
jedila in zasilna ležišča in skrbeti tudi, da ne
umirajo otroci v zanemarjenih in starih sta-
novanjih. Treba izvršiti nenavadno veliko de-
la, ker so tudi razmere nenavadno težke. A
to delo je neodložljivo, ker gre za blagor nas
vseh in za obstoj naroda.

Največja varčnost bi morala povsod na-
stopiti, da more biti pomoč bližnjemu tem iz-
datnejša. Kakor ob povodnji in požaru, tako
tudi sedaj ne sme biti nobenih gledalcev, no-
benih zijač, temveč vsi morajo zagrabiti za de-
lo. Oni, ki so na visokih mestih, še prav poseb-
no in dolžnost teh je tudi, da so iniciativni.
Kadar hiša gori, ni čas za reprezentanco, ker
takrat treba delati, resnično delati. Naj si vsi,
ki so na gorkem in sili, vsaj za trenutek za-
mislijo v življenje onega, ki je ves dan zunaj
na delu in ki ima loč od vseh strani skup zne-
šene cape za obleko! Če so ljudje, se mora pre-
buditi njih socialni čut, če pa ostanejo gluhi
do bede ljudi tudi v tej najostrejši zimi, potem
je škoda, da so na visokih mestih.

Treba pa je misliti tudi na to, da je silni
mraz zmanjšal našo finančno moč in zadel
vse naše gospodarstvo. Kmet je izgubil ži-
vino in pridelke, revni sloji se morejo izkopati
iz mraza le z deficitom, ko pa je bil do skraj-
nosti omejen promet, je zastala tudi trgovina.
Ze se je tudi zacelo oglašati pomanjkanje naj-
potrebnejših stvari in kjer je pomanjkanje,
tam je tudi špekulacija in verižništvo. Samo-
posebi nastaja tako naloga za naše občine, da
poskrbe za zadostno obkrobo prebivalstva. Pri
tem pa ne smejo nastopati občine kot trgovska
podjetja, temveč kot javne ustanove, ki se za-
vedajo svoje socialne dolžnosti. Za revne sloje
pa je treba še posebej nekaj storiti in dunajs-
ke poljske kuhinje bi bile tudi za naša mesta
že davno izvedljive. Nenavadno ostra in dolga
zima je gospodarska nesreča, ki zahteva po-
dvojeno delo in potrjeno previdnost.

Ze danes pa je misliti tudi na odpomoč, ki
bo potrebna, ko nastopi južno vreme, ko po-
stane nevarnost povodnji in ko bo vidno, kaj
vse je uničila zima. V prvem hipu novih ne-
sreč morajo že biti na mestu močje, ki bodo
znali in mogli najtežje posledice preprečiti.
Ali treba je na vse to že danes misliti, ne pa
šele po nastali nesreči.

Ljudska beda je postala splošna narodna
nesreča, ki postavlja daleč vstran vsa druga
vprašanja. Vsi spori, vse nesoglasja, vse stva-
ri, ki nas sicer zanimajo, so danes postavljene
daleč v ozadje in danes je aktualno samo eno
vprašanje, kako omiliti ljudsko bedo, kako
rešiti ljudi pred pomanjkanjem, kako jih uspo-

Pred novimi odkritji v gozd. aferi

Glavni krivci bili bivši profesionalni politiki, uradniki pa odgovorni le v podrejenemu zmislu

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Tako-
zvana gozdarska afeta v gozdarskem ministr-
stvu vzbuja vedno večje zanimanje. Pričaku-
je se nova odkritja centralne komisije, ki
naj preišče vse dolgoročne pogodbe. Jutri bo
imela komisija zadnjo sejo. Nato bo ministru
izročila poročilo, ki bo čisto gospodarskega
strokovnega značaja.

Gozdarski minister je dal npe-
njiti glav-
nega ravnatelja Stamenkoviča. Čujemo, da se
temu protivi finančni minister Šverljuga, ki je
danes odpotoval v Zagreb. Kakor znano, je
bil Šverljuga predsednik treh tvrdk, ki so
svoječasno sklepale te pogodbe z ministr-
stvom. Glede te upokojitve je zelo značilno,
da njegovi prijatelji in njegova okolica trdi,
da je upokojitev presodnja, ker bi znalo to
pomenjati precedens, ker je Stamenkovič si-
cer pod obtožnico, ni pa še izrečena nad njim
formalna obsodba.

Glavni ravnatelj Stamenkovič se obnaša
povsem hladnokrvno. Pravi, da je stalno od
vseh ministrov zahteval, naj se dolgoročne
pogodbe s tvrdkami ne sklepajo v ministr-
stvu, ampak samo po glavnem ravnatelju, ker

bi bil na vse zadnje za te pogodbe odgovoren
le glavni ravnatelj. Dalje trdi, da ima najraz-
ličnejše dokumente na razpolago. Med temi so
pisma bivših politikov, od katerih so bili ne-
kateri celo šefi strank, ki ga bodo ne samo
izvlekli iz blata, ampak bodo te politike odlo-
čilno kompromitirali. Nadalje pravi, da se
hočejo bivši profesionalni politiki znebiti vsa-
ke krivde in jo zvaliti na uradništvo, ki ni
bilo le v podrejenem smislu odgovorno.

Kadarkoli se bo ta razprava začela, bo
vzbudila v belgrajskih političnih krogih veli-
ko senzacijo. Pričakuje se z veliko napetostjo.
Predvsem gre za vprašanje, ali bo držala
Stamenkovičeva upokojitev ali ne, in ali se
bo proti njemu izvršilo formalno sodno pesto-
panje. Dosedanji šef kabineta tega ministr-
stva Brča Stanković je prav tako odstranjen.
Na mesto šefa gozdarske uprave je prišel Lju-
bomir Marković. Da se ne bi zlorabe nadalje
dogajale, se je naročilo posebni komisiji
posebnemu odseku, naj izdelata enoten tip
pogodbe, ki bo veljal za vse firme, ki bi kdaj
še sklepale pogodbe z ministrstvom.

Po otvoritvi jugoslovansko-bolgarske meje

Iniciativa Belgrada za sklenitev trgovinske pogodbe

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Po otvo-
ritvi jugoslovansko-bolgarske meje se v na-
šem zunanjem ministrstvu čaka na razvoj; na-
daljnjih dogodkov. Obe komisiji bi se imeli
sestati v Pirotu. Najprej bi obravnavali vpra-
šanje, kako naj se na meji vzdržita red in mir.
Ako bi se komisija v tem vprašanju zedinila,
potem bi prišlo do konkretnih razgovorov, ka-
ko naj se uredi posamezni incidenti in kako
urediti vprašanje dvolastništva, kdo naj izdaja
dovoljenja za prestopanje mej. Ena kakor dru-
ga stranka je izražala v komunikaciji razpolo-
ženje, da bi se prišlo do sklenitve trgovinske
pogodbe, za katero naj bi se pogajanja pričela
po izjavah Belgrada in Sofije čimprej. Misli se,

da bi bili ti razgovori najboljši znak, da se
odnosi med Belgradom in Sofijo stabilizi-
rajo in da postajajo znošnejši. S tem bi se
pričelo novo razdobje politike na Balkanu.

Iniciativa izhaja iz belgrajškega zunanje-
ga ministrstva. To je tudi nov dolaz, da je
naša država v resnici miroljubna in za mir na
Balkanu. Naše stališče je, da naj se ohrani
stanje, ki se je ustanovilo z mirovnimi po-
godbami. Na obeh straneh je interes, da bi
prišlo do te pogodbe. Glavno vlogo je v Sofiji
prevzel naš poslanik Ljuba Nešić, ki ne samo
da je pripravil tla za likvidacijo omenjenega
spora, ampak jih pripravlja tudi za pogajanja
za trg. pogodbo med Belgradom in Sofijo.

Zgodovina pogajanj med Vatikanom
in italijansko vlado

Milan, 14. febr. (Tel. »Slov.«) O pripra-
vah za spravi akt med Vatikanom in Italijo
objavlja konsistorijski odvetnik Pacelli, brat
berlinskega nuncija, zanimive podatke v »Po-
polo d'Italia«:

Prvi sestanek s posredovalcem italijan-
ske vlade državnim svetnikom Baroneom je
bil na njegovo povabilo že 6. avgusta 1926.
Ker je Mussolini hotel zvedeti, na kakšni
podlagi je možna rešitev rimskega vprašanja,
je Pacelli izjavil, da je prvi pogoj obnovitev
majhne cerkvene države z očitno suverenostjo
papeža, za konkordat pa civilna veljavnost
cerkvene poroke. Na tej podlagi so se vršili
nadaljnji neobvezni razgovori.

Dne 4. oktobra 1926, na obletnico sv.
Franciška asiškega, je Mussolini svojega za-
upnika pismeno pooblastil za nadaljevanje
razgovorov, dočim je kardinal državni tajnik
Gasparri dva dni pozneje postavil v pismu še
nekateri pridržki, ki pa so bili 24. oktobra
preklicani.

Dne 24. oktobra 1926 je bilo končno med
obema posredovalcema dogovorjeno prvo po-
godbeno besedilo, ki je imelo samo 16 členov
in katero je, da ostane bolj tajno, sin odvet-
nika Pacellija napisal samo v dveh izvedih.
Obenem so se začeli prvi razgovori o kon-
kordatu.

Koncem leta 1926. se je razgovorov za-
čel udeleževati msgr. Borgonzini Duca. Od
tedaj so se pogajanja vršila med tremi v sa-
motni vili kardinala Granito di Belmonte na
Monte Mario. Pooblastilo za oficijelna poga-
janja je dobil kardinal državni tajnik Ga-
sparri šele 3. septembra 1928, ko so prvi raz-
govori trajali že več kot dve leti. Pooblastilo
italijanskega kralja za podpis ima datum
22. novembra 1928, pooblastilo papeža pa da-
tum 25. novembra 1928.

sobiti za delo in kako rešiti zarod pred umi-
ranjem.

Samo to je danes aktualno politično vpra-
šanje in samo z rešitvijo tega vprašanja se
služi narodu in kralju. Tega se morajo zave-
dati vsi in oni zgoraj v prvi vrsti!

Novi župani naših
prestolnic

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Kralj je
danes podpisal ukaz o imenovanju novih občin-
skih uprav v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu.

Za župana v Belgradu je imenovan inžen-
jer Miloš Savčič, za podžupana pa pred-
sednik Obrtne zbornice Milan Stojanović in
inž. Zavadil.

V Zagrebu je imenovan za župana dr. Stje-
pan Srkulj.

V Ljubljani pa je imenovan za župana
dr. Dinko Puc, za podžupana inž. Dušan
Sernec. V občinski svet so še poklicani:
dr. Andrej Gosar, Ivan Hribar, Filip Uratnik,
inž. gradb. direktor Anton Ditrich in odvetnik
dr. Oton Fettich.

Vprašanje podeželskih
davčnih uradov

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) V krajih,
kjer so bili preje na sedežih okrajnih sodišč
davčni uradi, so bili 1. jan. 1929 davčni uradi
ukinjeni. Posamezni okraji in občine teh sod-
nih okrajev se potegujejo za nove davčne ura-
de. Finančni minister je na stališču, da naj
dotične občine za ustanovitev uradov poskrbi-
jo za kurivo, razsvetljavo in slugo. Če se ti
pogoji izpolnijo, se bodo mogle izjemoma v
teh sodnih okrajih ustanoviti nove davčne
uprave, ako je oddaljenost do sedeža sedanje
davčne uprave zelo velika.

Preosnova vrhovne
državne uprave

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Poročali
smo že, da se ima v kratkem času preosnovati
vrhovna državna uprava, oziroma posamezna
ministrstva. »Slovenec« je že poročal, kako se
bo razdelila uprava v prosvetnem ministrstvu.
Ko ne bo več v smislu vladne in kraljeve de-
klaracije raznih plemenskih in pokrajinskih
oddelkov, ampak ravnateljstva, ki bodo osno-
vana na podlagi materialnih okoliščin, n. pr.
ravnateljstva za ljudsko šolstvo, ravnateljstva
za upokojece, računovodstvena ravnateljstva
itd. Po istih načelih se bodo preosnovale tudi
druga ministrstva. V tem oziru je važno notra-
nje ministrstvo, kjer se bodo ukinitili, kakor smo
zvedeli, dosedanjí oddelki za Hrvatsko, Sla-
vonijo, Bosno in Hercegovino, Dalmacijo in
Slovenijo. V smislu vladnega programa se bo
poslovanje razdelilo podobno, kot smo navedli
pri prosvetnem ministrstvu.

Usmrtilitev Prpiča in
tovarišev odgodena

Zagreb, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Danes bi
bil imel prispeti v Zagreb krvnik Hart. Radi
velikih vremenskih nepravil in zamud vlakov
pa se ne ve, kdaj bo prišel. Radi tega se je
usmrtilitev Prpiča in tovarišev odgodila. Pr-
piča je danes obiskal njegov brat.

Naš zastopnik pri D. n.

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Bivši za-
stopnik zun. ministra dr. Ilija Šumenković je
imenovan za poslanika v Bernu in za zastopni-
ka pri Društvu narodov. Fotić je imenovan za
ravnatelja političnega oddelka v zunanjem mi-
nistrstvu. Dosedanji ravnatelj tega oddelka je
imenovan za izvrševalca poslov v Kairu.

Stari računi se likvidirajo

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Socialno-
politični minister dr. Drinković je za to, da bi
se po preteku sedmih let vendar enkrat ure-
dilo vprašanje o izplačilu bencina, motornega
in strojnega olja, torej vprašanje likvidacije
tako zvane afere bivšega ministrstva za pre-
hrano in obnovitev države, na podlagi čl. 6
zakona o ustroju osrednje uprave in čl. 57
in 59 zakona o državnem računovodstvu. Pri
tem ministrstvu se ustanovi komisija, katere
predsednik je dr. Vicko Duboković od stola
sedmorice v Zagrebu, člana pa Peter Cerović,
šef odseka za likvidacijo ministrstva za pre-
hrano ter dr. Baton, šef kabineta ministrstva
za socialno politiko. Ta komisija naj v naj-
krajšem času pripravi predlog za ureditev tega
vprašanja.

Vlada je naročila vatikanskemu poslaniku
Simiću, naj čestita v imenu naše vlade k skle-
nitvi miru med Vatikanom in Kvirinalom.

Pojasnilo

Mariborski večernik »Jutr« je dne 8. febr. 1929 prinesel pod naslovom »Reparacije« *uvodnik, ki je poln grdih obrekovanj in denuncijacij delovanja oblasnega odbora.*

Z ozirom na to ugotavljam sledeče:

1. Pri vprašanju prevzema državnega uradništva obnem s posli državne uprave je bilo odločilno dejstvo, da oblasni odbor ni mogel prevzeti odgovornosti, da bi obremenil oblasne finance s pokojninami uradnikov za oni čas, ki so ga prebili v državni službi. Radi tega je predlagal upokojitev vseh državnih uradnikov, ki so prišli v poštev za prevzem, ki so že imeli pravico do državne pokojnine. Hkrati je predlagal dodatek k oblasni službeni pragmatiki, po katerem so se uredili službeni prejemki po državi upokojenih uradnikov, katere bi naj oblast zopet sprejela v službo.

Predlagane upokojitve je izvedlo samo kmetijsko ministrstvo in radi tega so določbe službene pragmatike prišle v poštev samo pri oseboju kmetijske stroke. Oblasni odbor je skraj vse upokojence zopet nastavlil in jim nakazal prejemke po službeni pragmatiki, izjemo je napravil le tam, kjer je to zahteval interes stvari. Tako je oblasni odbor n. pr. zopet nastavlil na vseh razsadnikih stare upravnike, ki gotovo niso bili prstaši SLS, nastavlil je zopet ravnatelja na kmetijski šoli v St. Jurju, ki je bil priznani organiziran v SDS. In pa zopet nastavlil ravnatelja vinarske in sadjarske šole v Mariboru, ki je bil organiziran član SLS. Odpadlo je tudi nekaj sreskih ekonomov (trije), to pa radi popolne reorganizacije kmetijske službe. Tudi tako reorganizacije je oblasna skupščina sklenila soglasno.

2. V bolnicah nismo mogli izvesti preveče, ker predlog za upokojitev še ni bil rešen. Da bi pa pomagali vsaj uradništvu, ki je socialno mnogo šibkejši kakor zdravniki, je oblasni odbor s 1. januarjem 1929 nakazal vsem uslužbencem prejemke po oblasni službeni pragmatiki. Značilno pa je, da sta dva uslužbenca vložila radi tega tožbo na upravno sodišče, čeravno se jima je položaj zboljšal mesečno za 500 do 700 Din.

3. Uvodnik se peča tudi z osebo oblasnega referenta za kmetisko-nadaljevalno šolstvo. Ravno kmetisko-nadaljevalno šolstvo nam jamči najlepši napredek kmetijskega stanu in kmetijske stroke sploh, organizacija tega šolstva je vzorna in v ponos ne samo mariborski oblasti, ampak celi državi. In to šolstvo nam je ustvaril isti duhovnik, ki je Večerniku na — petu, ustvariti pa je to šolstvo mogel le na podlagi temeljitega študija enakih ustanov v inozemstvu, predvsem v Avstriji, Češkoslovaški in Nemčiji. To šolstvo je že v prvih početkih vzbudilo najširše zanimanje med ljudstvom in med učitelstvom in sploh pri vseh, ki so si vzeli čas, da so se v to vprašanje poglobili. Kako sodi o tem učitelstvo, je najboljši dokaz Učiteljski tovariš, ki se v svoji številki z dne 31. januarja 1929 obširneje bavi s tem vprašanjem. Tudi učiteljsko zborovanje v Celju dne 9. febr. 1929 je pokazalo, da učitelstvo popolnoma pojmuje globoki pomen kmetisko-nadaljevalnega šolstva za naš bodoči razvoj, in vendar dopisnik ne bo trdil, da učitelstvo po svoji večini vedri v vrstah SLS.

Delo oblasnega odbora je bilo javno in je radi tega izpostavljeno kritiki, toda kritika naj bo poslana in naj temelji na dejstvih, ne pa na splošnih sumničanjih in zavijanjih dejstev.

V Mariboru, dne 12. februarja 1929.

Dr. Josip Leskovar.

Pred gospodarsko konferenco male antante

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Gospodarska konferenca male antante v Bukarešti, ki je določena za 20. febr., ima svoj poseben značaj. Na njej se bodo prvič obravnavala vsa gospodarska vprašanja. Vendar je treba takoj poudariti, da ne bo presenečenj, da so zelo velike težave, in sicer zato, ker vse države delajo na to, da zaščitijo domačo produkcijo, zlasti kmetijsko. Ker pa so države male antante vezane na medsebojno zblizanje, se bo skušalo na skupnih preliminarjih posvetovanjih določiti nekatere skupne točke.

Belgrajske vesti

Belgrad, 14. febr.

Uprava državnih monopolov je prejela od Narodne banke 270.000 funtov kot prvi obrok od skupnega posojila 1.080.000 funtov šterlingov.

Grški parlament odobril posojilo in Kellogov pakt

Atene, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Poslanska zbornica je danes po drugem čitanju odobrila Kellogovo pogodbo in posojilo pri newyorški banki Seligmann & Co., katero se bo porabilo za melioracije pri Solunu. Venizelos je navajal, da je angleška banka Hambros, ki je že celo stoletje bankir Grčije, hotela Grčiji vsiliti pogodbo, da bi vsa svoja inozemska posojila naročala samo pri njej, kar pa je Venizelos odklonil. Grčija je moralno in materialno zainteresirana na tem, da more svoje denarne potrebe kriti ne samo v Londonu, temveč tudi v New Yorku.

„Litvinovov protokol važnejši od Kellogovega pakta“

Varšava, 14. februarja.

Ruski poslanik v Varšavi Bogomolov je izjavil, da je pomen Litvinovega protokola za vzhodno Evropo večji, kakor pomen Kellogovega pakta. Praktično se bo udeležil s tem, da se bodo zaenkrat zboljšali poljsko-ruski odnosi. Latiški poslanik Nuksa je izjavil v »Dzienu polskemu«, da Latvija z istočasnim podpisom ni hotela tvoriti posebne skupine med signatarnimi državami.

Bukarešt, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne je romunski zunanji minister Mironescu podal v poslanski zbornici izjavo o podpisu Litvinovega protokola. Romunija se je v svojem postopanju glede podpisa Litvinovega protokola opirala na sledeče temelje: 1. na svojo mirovno politiko, 2. na zvezo s Poljsko, 3. na prijateljske zveze z državami male antante, Anglijo, Francijo, Italijo in Združenimi državami, ki so ratificirale Kellogovo pogodbo, 4. na svoje prizadevanje, da se da podpisu tega protokola večja učinkovitost, kar je hotela Romunija doseči s tem, da se podpis protokola razširi na vse one države, ki bi ga hotele podpisati, 5. Romunija se je opirala na pridržke, ki jih je stavila Rusija, ko je pristopila k Kellogovi pogodbi, v svrhu, da se razčisti položaj, ki vlada med Rusijo in Romunijo.

Minister je izjavil: »Imel sem srečo in lahko ugotovim, da je bila naša zaveznica Poljska od vsega početka z nami soglasna v vseh točkah. Ker so nekateri vprašali, ali se je poleg podpisa Litvinovega protokola razpravljalo tudi o drugih vprašanjih, moram to zanikati

kot neutemeljeno. Pri Litvinovem protokolu manjka samo podpis Litve. Rezultat podpisa je lahko uvideti. Nekateri skeptiki so govorili, da sta s Poljsko in Romunijo oboroževali zato, da bi napadli Rusijo, na drugi strani pa se zatrjuje, da se je Rusija pripravljala na vojno proti Poljski in Romuniji. S takimi trditvami se je ustvarilo v Evropi razpoloženje, ki je imelo ne samo neugodne politične, temveč tudi neugodne gospodarske posledice, ker so se vedno bali, da bo prišlo na vzhodu do nemirov in vojne, dočim so bile za obrobne države posledice v gospodarskem oziru zato neugodne, ker so te države za svoj napredek potrebovale velikih kapitalov. Sedaj se je vzhod pomiril in obvezal, da se spori med seboj ne bodo reševali z oboroženo silo. V drugi vrsti je protokol ustvaril solidarnost držav, ki ležijo med Baltičkim in Crnim morjem. Dalje se je utrdila zveza med Poljsko in Romunijo, kar dokazujejo lepi uspehi, ki so se pokazali po tem podpisu. Vem, da je mnogo skeptikov, ki dvomijo o praktični vrednosti tega protokola, toda za to je treba dokazov. Vse te dvome odklanjaj in sem prepričan, da se je s podpisom Litvinovega protokola izvršilo svetovno zgodovinsko dejanje. Solidarnost vseh držav od Baltičkega do Črnega morja je dala Kellogovemu paktu s tem posebno vrednost.

Po govoru zunanjega ministra Mironesca so govorili tudi zastopniki opozicije, tako profesor Jorga, bivši notranji minister Duca, general Avarescu, dr. Lupu in po 1 zastopnik Nemcev, Madjarov, židov in socialistov, ki so vsi čestitali zunanjemu ministru.

Deklaracija nove čsl. vlade

Udržal se smatra le za namestnika Svehle

Praga, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Novolmenovani ministrski predsednik Udržal se je danes predstavil poslanski zbornici in senatu z vladno izjavo. Smatra se za namestnika Svehle, čegar program hoče izvesti. V zunanji politiki hoče delovati za mir in za dobre odnose s sosednimi državami, v notranji politiki obravnavati z vsemi, ki so dobre volje, proti demoralizirajočim elementom pa strogo postopati. Agrarna reforma se mora končati

čimprej in se spopolniti s gozdno reformo. Posebno obširno se je bavil z vojnim resorom, katerega upravlja sam. Stiranajstimesečna službena doba se more uvesti samo tedaj, če se obstoj daljeslužbečih podčastnikov zavaruje z zakonom. V kulturnem pogledu se v češko-slovaški armadi stori več kakor v večini drugih držav. Po osemnajstimesečni vojaški službi ni noben vojak več analfabet.

Snežna katastrofa na višku

V Belgrad dva dni nobenega vlaka iz Zagreba - Povsod pomanjkanje premoga - Pomoč pasivnim krajem

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Vremeška snežna katastrofa je v teh dneh, lahko rečemo, dosegla vrhunec. Veliki zameti so začeli promet ovirati še bolj kakor led in mraz. V Belgrad še dva dni ni prispel noben vlak iz Zagreba. Nekateri so običali sredi proge. Belgrajska postaja ni mogla razen Simplon-Expressa pustiti nobenega vlaka naprej. Zagrebško in belgrajsko ravnateljstvo sta omejili promet na najskerajnje potrebe, na dva brzovlaka in en osebnih vlak.

Sneg je pokvaril mnogo lokomotiv, kar je tem obširnejše, ker pri nas itak primanjkuje lokomotiv. Če se pomisli, da se je ob zadnjem hudem mrazu pokvarilo čez 50 lokomotiv in da je šlo te dni v reparaturo 40 lokomotiv, potem je razumljivo težko gospodarsko stanje.

Prometno ministrstvo je izdalo na vsa železniška ravnateljstva naredbu, naj se vsi tovrstni vlaki uporabljajo predvsem za prevoz premoga in življenjskih potrebščin. Pomanjkanje premoga postaja v vseh mestih zelo občutno.

Šole so se morale zapreti. Pa ne samo, da je ukinjen promet, tudi nekatera podjetja, ki morajo neprestano obratovati, so nezadostno preskrbljena s premogom. Belgrajska elektrarna je preskrbljena samo za deset dni Belgrajsko prebivalstvo pa že itak dovolj trpi na pomanjkanju premoga. Čujemo, da je na potu 3000 vagonov premoga, ne ve se pa, ali bodo pravočasno prispeli.

Pri železniškem ministrstvu so se že oglašile razne gospodarske organizacije s prošnjami in zahtevami, kako naj se gospodarstvu pomaga. Danes so obiskali prometnega ministra dr. Korošca zastopniki centrale industrijskih zbornic in ga prosili, naj industrijo čimprej preskrbi s premogom. Industrija trpi na pomanjkanju premoga. Na 10.000 delavstva je v nevarnosti, da izgubijo svoj vsakdanji zaslužek, če bi industrija radi pomanjkanja premoga morala prenehati z delom. Nedvomno je, da je ministrstvo na te zahteve že preje mišljilo, toda z elementarnimi neizgodami in višjo silo pač ni mogoče tekmovati.

Belgrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Radi hude zime postaja vprašanje o javnih delih skoro odveč. S tem vprašanje javnih del za pasivne kraje ni rešeno. Vlada je, kakor znano, že določila kredite za javna dela. Toda njih izvršitev je postala težavna, ker jih ovirajo sneg in hudi zameti. Ljudstvo pa ne more ostati brez prehrane radi tega, ker je slab promet. Zato je minister razdelil več milijonov. Vendar ta denar ni zadosten. Zato je odredil, da se da na račun 30 dnevnic naprej, in sicer za vsakega posameznika. Prav tako je povišan kredit za posamezne kraje, kot so Split in nekateri

hercegovinski kraji. Ti krediti naj služijo za dela, ki se lahko, oziroma se bodo izvršila pozneje. Da se ne bi od strani trgovcev vršile kake zlorabe, ko se bodo prodajala živila, je socialnopolitični minister odredil stroge kazenske določbe in posebno nadzorstvo.

Zaprošena vojaška pomoč

Zagreb, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Proga Karlovac—Sušak je vsa zasnežena. Radi tega se je ves promet ustavil. Prav tako se je radi zametov ustavil ves promet na progi Ogulin—Split, kjer je položaj popolnoma nespremenjen. Snega je vihar nasul toliko, da ga je ponekod na progi 6 do 8 metrov visoko.

Železniško ravnateljstvo je prosilo vojaško poveljstvo na pomoč pri čiščenju železniških prog, ker s sedanjim osebjem ne more dela zmoti.

Poročila, ki prihajajo na ravnateljstvo s posameznih železniških postaj, so naravnost obupna. Vašemu dopisniku so na zagrebškem ravnateljstvu izjavili, da pomenjajo sedanji zameti resno nevarnost za splošni promet tudi pozneje, zlasti na tistih progah, ki so v območju zagrebškega ravnateljstva.

Berlin, 14. febr. (Tel. »Slov.«) V vsej srednji Evropi je milejša temperatura, katero je pričakovati vsaj za nekoliko časa, povzročila nov sneg, ki je povzročil nove ogromne ovire v prometu. Običali so vsnagu brzovlaka Dunaj-Budimpešta in Praga-Budimpešta, dočim iz Bratislave danes ni mogel oditi noben vlak. Promet cestne železnice v Pragi so morali skoro popolnoma ustaviti. Po poročilih iz Berlina in Stockholma je na Vzhodnem morju običalo v ledu več sto parnikov, katere rešujejo ruski ledolomilci in katere oskrbujejo s prehrano nemška in švedska letala. V Angliji je zamrznilo mnogo rek, na nekaterih krajih celo Temza. Novi sneg v Jugoslaviji, Nemčiji, Poljski, Češkoslovaški in Avstriji je povzročila toplejša struja, ki prihaja od Sredozemskega morja in ki je vsled mešanja z mrzlim zrakom povzročila padavine.

Pariz, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Radi mraza je nastalo v Parizu veliko pomanjkanje živil. Dovož mesa se je zmanjšal za 45 odstotkov, dovoz sadija in zelenjave pa za 85 odstotkov.

Praga, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Radi prometnih težkoč je v Češkoslovaški nastala prava kriza radi preskrbe s premogom. Celo škodove tovarne, ki imajo lastne premogokopec, ne morejo svojih zalog napolniti. Češki socialisti so pozvali vlado da določi 100.000.000 Kč za nakup hrane, oblike, kuriva in zdravil za nepremotne sloje. Pričakovati je, da bodo mnogi obrati radi pomanjkanja premoga ustavili ali omejili. V nekaterih okrajih je obolelo 15 do 30 odstotkov delavcev, radi česar je omejitev produkcije še večja.

Preiskava v uredništvu „Arbeiter Zeitung“

Najdene velike zaloge orožja

Dunaj, 14. febr. (Tel. »Slov.«) V poslopu socialdemokratskega lista »Arbeiter Zeitung« je policija izvršila po nalogu sodišča preiskavo radi orožja in municije. Našli so strojne puške, razne dele strojnih pušk, več sto infanterijskih pušk, karabink in flobert-pušk, kompletno napravo za poljski telefon in več zabojev z infanterijsko municijo. Orožje je last republikanskega Schutzbunda in je bilo zaplenjeno.

Posl. Juriga in Tomanek izključena iz stranke

Praga, 14. febr. (Tel. »Slov.«) V aferi dr. Tukey je preiskovalni sodnik zaslišal včeraj tudi ravnatelja osrednje pisarne madjarskih opozicijskih strank Flachbarta, ki je, kakor se govori, posredoval med dr. Tukey in Budimpešto. Klub poslancev in senatorjev slovaške ljudske stranke je izključil poslanca Juriga in Tomaneka.

Nemčija za znižanje vojne odškodnine

Pariz, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Na včerašnji seji reparacijske konference je predlagal ravnatelj nemške državne banke dr. Schacht, da naj se višina bodočih anuitet ne samo zniža, ampak tudi zmanjša njihovo število. S tem je Nemčija stavila uradni predlog za revizijo Dawesovega načrta. Kakor piše »Petit Parisien«, je bil govor tudi že o tem, da naj se konferenca poda v Berlin, da bi proučila gospodarski položaj Nemčije. Zaenkrat pa še ni misliti na to, da bi konferenca sklenila tako potovanje. Parker Gilbert je zopet obolev na španski bolezni in leži v postelji.

Tročki v izgnanstvu

Carigrad, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Trockega so z njegovo soprogo in dvema otrokoma odpravili v sovjetski konzulat, kjer ga stražijo kakor državnega ujetnika.

Morilec Vučetrn proglašen za neprištevitga

Praga, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Sodni zdravniki so proglasili Albana Vučetrna, ki je umoril Cenabegovega morilca Bebića, za neprištevitga. Dejanje je storil v histeričnem, megljenem stanju, povzročenem radi žalostne usode svojega umorjenega gospodarja Cena bega, kar je oceniti enako kakor trenutno duševno zmedenost.

Izjava Chamberlaina

London, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Chamberlain je izjavil na vprašanje, da nima vzroka smatrati, da bo Vatikan postavil svojo kandidaturu pri Društvu narodov.

Francoski komentar o vzhodnem Locarnu

Berlin, 14. febr. (Tel. »Slov.«) Organ centra v Porenju »Kölnische Volkszeitung« zahteva v članku, ki se smatra za prekorenitev centra k opoziciji, da vodi Nemčija bolj aktivno politiko. List pravi: Nad reparacijsko konferenco že plava senca Poincareja, ki čaka na svojo uro, na katero se je že dolgo pripravjal. Nemčija ne sme pozabiti, da ima v Poincareju močnega in vztrajnega nasprotnika. Kar se tiče notranje politike, pravi list, da mora po neuspehu iniciative centra kaka druga stranka nadaljevati prizadevanja za ustvaritev velike koalicije.

Zlatomašniški jubilej Sv. Očeta Pija XI.

praznujejo vse verske in prosvetne organizacije skupno v nedeljo 17. februarja ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Union. Spored: 1. Povsod Boga, 2. Silvin Sardenko: Piju Enajstemu, deklamacija. 3. Händel. Zbor iz oratorija »Juda Makabejec«. Godba Dravske divizije. 4. Dr. A. Dolinar: Ave Marija. Tenorski solospjev s spremljevanjem klavirja in vijoline poje g. Svetozar Banovec član kr. opere. 5. Slavnostno predavanje: Pij XI. Predava in pojasnjuje s sklopičnimi slikami vseučiliški profesor dr. G. Rožman. 6. Papeška himna, med katero se poklonijo zastave sliki sv. Očeta. 7. Državna himna.

Člani in članice verskih in prosvetnih organizacij, prosvetnih društev, orlovskih in orliških odsekov se vlijudno vabijo, da si pravočasno preskrbijo vstopnice za nedeljsko zlatomašniško proslavo Pija XI., ki bo ob 8 zvečer v Unionu. Vstopnice se dobe pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5.

Prosvetni večer, ki bi se moral vršiti danes zvečer, se tem potom radi nedeljske proslave odpoveduje. Vljudno se vabijo poselniki prosvetnih večerov, da se udeležijo nedeljske zlatomašniške proslave polnoštevno.

Dunajska vremenska napoved: Temperatura se bo še bolj dvignila, zapadni vetrovi. Večerno poročilo: Od časa do časa oblačno, morda sneg, morda še nekoliko boljša temperatura.

Vremenska napoved zagrebške vremenske opazovalnice. Ostri mraz bo trajal dalje. Nastopil bo še ostrejši mraz.